

Koszalin, dnia 21 listopada 2023 r.

Parafia Rzymskokatolicka
pw. Matki Bożej Częstochowskiej
ul. Franciszkańska 4, 76-150 DARŁOWO

DECYZJA nr 976.2023.K

Na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1,3,4,10; art. 37 a,c,d; oraz w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b, c; art. 7 pkt 1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.); w oparciu o § 13 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02.08.2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 81); na podstawie art. 104 ustawy z dn. 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 775),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 06.09.2023 r. (data wpływu 06.09.2023 r.), złożonego przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie, ul. Franciszkańska 4, 76-150 Darłowo, reprezentowaną przez Proboszcza Parafii o. Wiesława Przybysza, w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie badań i prac konserwatorskich, badań architektonicznych, prac restauratorskich, robót budowlanych oraz umieszczeniu urządzeń technicznych na zabytku: kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. Franciszkańskiej 4 w Darłowie wpisany do rejestru zabytków woj. zachodniopomorskiego pod nr A-724 (dawniej: 74) decyzją z dnia 23.05.1955 r., działka nr 360 obr. 0010 Darłowo położona na obszarze śródmieścia Miasta Darłowo wpisanej do rejestru zabytków pod nr 204 decyzją z dnia 22.09.1959 r.;

Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie

pozwała

na prowadzenie badań i prac konserwatorskich, badań architektonicznych, prac restauratorskich, robót budowlanych oraz umieszczanie urządzeń technicznych na zabytku:

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY pw. Matki Bożej Częstochowskiej w DARŁOWIE

**wpisany do rejestru zabytków woj. zachodniopomorskiego
pod numerem A-724 (dawniej: 74) decyzją z dnia 23.05.1955 r.
działka nr 360, obręb 0010 Darłowo położona na obszarze**

ŚRÓDMIEŚCIE MIASTA DARŁOWA

wpisane do rejestru zabytków pod nr 204 decyzją z dnia 22 września 1959 r.

**„wraz ze wszystkimi obiektami zabytkowymi leżącymi na jego terenie
oraz otaczającym je pasem zieleni”**

gmina m. Darłowo, pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie

zgodnie z dokumentacją pt.

1. „Projekt architektoniczno-budowlany. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego.” opracowany w listopadzie 2022 r. przez mgr inż. Zbigniewa Kocura i mgr inż. Elżbietę Badeńską, PU-H AGRO-HATECH mgr inż. Zbigniew Kocur, ul. Bzów 14, 75-630 Koszalin, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego pozwolenia;
2. „Program prac konserwatorskich. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego.” opracowany w listopadzie 2022 r. przez konserwatora dzieł sztuki mgr Magdę Caban, StoneLab Konserwacja Zabytków Magda Caban, ul. Dominikańska 9, 87-100 Toruń, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego pozwolenia;
3. „Program prac konserwatorsko-restauratorskich przy witrażach kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego.” opracowany w listopadzie 2022 r. przez mistrza witrażownictwa Marka Wituszyńskiego, stanowiący załącznik nr 3 do niniejszego pozwolenia;
4. „Projekt techniczny. Remont instalacji odgromowej. Kategoria obiektu budowlanego: X. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Adres: Darłowo, ul. Franciszkańska, dz. nr 360 obr. 0010. Branża: Elektryczna.” opracowany w listopadzie 2022 r. przez inż. Jacka Szmyt i mgr inż. Łukasza Kolasińskiego, Zakład Projektowania i Wykonawstwa Instalacji Elektrycznych „ELKO 2” inż. Jacek Szmyt, ul. Partyzantów 14, 75-411 Koszalin, stanowiący załącznik nr 4 do niniejszego pozwolenia;
5. „Projekt techniczny Wykonania instalacji sygnalizacji pożaru i systemu sygnalizacji włamań w budynku kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Rejestr zabytków: decyzja A-724 z dnia 23 maja 1955 r. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, dz. nr 360, obr. 0010 Darłowo” opracowany w listopadzie 2022 r. przez mgr inż. Dariusza Tumanika i Piotra Renczyńskiego, Przedsiębiorstwo „Monitor” Piotr Maziarz Piotr Renczyński ul. Spółdzielcza 5/5, 75-205 Koszalin, stanowiący załącznik nr 5 do niniejszego pozwolenia;
6. „Badania architektoniczne Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie woj. zachodniopomorskie” opracowane w 2022 r. przez prof. Dr hab. Arch. Aleksandra Piwka, stanowiące załącznik nr 6 do niniejszego pozwolenia;
7. „Opinia geotechniczna dotycząca warunków posadowienia obiektów budowlanych. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej, ul. Franciszkańska 4, 76-150 Darłowo (dz. nr 360 – obręb Darłowo) – remont i konserwacja. Miejscowość: Darłowo.

Gmina: Darłowo. Powiat: sławieński. Województwo: zachodniopomorskie." opracowana w listopadzie 2022 r. przez dr Cypriana Seul, stanowiąca załącznik nr 7 do niniejszego pozwolenia.

Zakres prac objętych niniejszym pozwoleniem:

I. BADANIA ARCHITEKTOBICZNE I KONSERWATORSKIE

- przeprowadzenie uzupełniających badań architektonicznych po ustawieniu rusztowań;
- wykonanie odkrywek i przeprowadzenie badań konserwatorskich na ścianach zewnętrznych i wewnętrznych, w tym na ścianach i sklepieniach kaplicy pd.-zach. i zakrystii (wykonanie badań mikrobiologicznych, badań zasolenia historycznych materiałów budowlanych, analizy jakościowej i ilościowej, analizy stopnia zawilgocenia murów wewnątrz i na zewnątrz obiektu, badań petrograficznych; badań oryginalnych tynków, wypraw i spoin, i innych);
- przeprowadzenie badań architektonicznych na ścianach wewnętrznych oraz na ścianach i sklepieniach kaplicy pd.-zach. i zakrystii;

II. FUNDAMENTY:

- ręczne wykonanie odcinkowych wykopów ziemnych o głębokości do 1,5-2,0 m przy ścianach fundamentowych, naprzemiennie;
- oczyszczenie lica ściany fundamentowej z gleby, zwietrzałej i skorodowanej zaprawy, wykonanie dezynfekcji;
- uzupełnienie spoin i wypełnienie pustek między kamieniami i głazami zaprawą uszczelniającą przeznaczoną do hydroizolacji i renowacji zabytkowych budowli;
- wykonanie izolacji pionowej z warstwy gliny o grubości min. 10 cm;
- wykonanie opaski filtracyjnej wokół ścian kościoła;
- wykonanie prawidłowej profilacji ścian wokół kościoła;
- odtworzenie nawierzchni z kostki kamiennej na pierwotnym poziomie ze spadkiem 5%;

III. ELEWACJE:

1. COKÓŁ KAMIENNY:

- dezynfekcja kamiennego cokołu;
- przegląd i klasyfikacja spoin wokół kamieni pod kątem ewentualnej wymiany;
- usunięcie wtórnych spoin cementowych i cementowo wapiennych;
- wzmocnienie oryginalnych spoin osłabionych strukturalnie;
- oczyszczenie szkodliwych nawarstwień na kamiennym cokole metodą najmniej inwazyjną;
- wykonanie napraw pęknięć i szczelin;
- uzupełnienie głębszych ubytków spoinowania zaprawą mineralną z dodatkami kruszonego wapna hydratyzowanego, żwiru kwarcowego i mączki ceglanej, o właściwościach, uziarnieniu i kolorze zbliżonym do materiału oryginalnego ustalonych na podstawie prób;
- hydrofobizacja spoin w obrębie wątku kamiennego;

2. ŚCIANY CEGLANE:

- wykonanie uzupełniających badań architektonicznych i konserwatorskich po ustawieniu rusztowań;
- przeprowadzenie badań konserwatorskich po ustawieniu rusztowań w glicach okiennych i na słuźkach (stratygrafia, identyfikacja pigmentów, badania petrograficzne dla zachowanych wypraw; w oparciu o wyniki badań opracowanie koncepcji kolorystycznej rekonstrukcji gotyckich dekoracji okiennych);
- przegląd i klasyfikacja cegieł po katem ewentualnej wymiany lub uzupełnień; wykucie wytypowanych cegieł;
- demontaż elementów wtórnych oraz wtórnych uzupełnień cementowych;
- dezynfekcja powierzchni elewacji zaatakowanych przez mchy, porosty, bakterie i grzyby;
- czyszczenie elewacji najmniej inwazyjną metodą ustaloną na podstawie prób;
- wzmocnienie osłabionych strukturalnie cegieł i spoin;
- uzupełnienie ubytków cegłami o parametrach, właściwościach i barwie analogicznych do cegieł oryginalnych;
- naprawa pęknięć i szczelin w murze;
- uzupełnienie ubytków cegieł barwionymi w masie zaprawami mineralnymi;
- uzupełnienie głębszych ubytków spoinowania zaprawą mineralną z dodatkiem kruszonego wapna hydratyzowanego, żwiru kwarcowego i mączki ceglanej, o właściwościach, uziarnieniu i kolorze analogicznymi do materiału oryginalnego, ustalonym na podstawie prób;
- odtworzenie parapetów kamiennych z kamieni granitowych (odpowiednio dobrane otoczaki) wg technologii zastosowanej przy parapetach elewacji południowej;
- scalenie kolorystyczne wątku ceglanego, spoin i tynków;
- montaż zabezpieczeń przeciwko ptakom (systemu siatek i kolców);

3. TYNKI HISTORYCZNE:

- usunięcie wtórnych tynków cementowych;
- podklejenie, wypełnienie szczelin oraz pęcherzy w oryginalnych tynku wapiennym za pomocą iniekcji, z użyciem zaprawy mineralnej na bazie wapna hydraulicznego;
- wzmocnienie osypujących się fragmentów tynków historycznych oraz ewentualnych polichromii, zależnie od stopnia osłabienia i osłonięcie ich przed przystąpieniem do oczyszczania pozostałych partii muru;
- delikatne doczyszczenie wzmocnionych fragmentów historycznego tynku;
- założenie nowych tynków przygotowanych na bazie wapna trasowego;
- pokrycie związanych tynków estetyzującymi farbami ochronnymi;

4. POBIAŁY i OPRACOWANIA MALARSKIE NA TYNKACH:

- dezynfekcja spoin i tynków zaatakowanych przez mchy i porosty oraz liczne kolonie bakterii;

- usunięcie wtórnych tynków, usunięcie wtórnych wypraw i pobiał, odstonięcie historycznych polichromii;
- lokalne oczyszczenie wstępne pobiał i wypraw;
- oczyszczenie powierzchni wypraw historycznych w zależności od spistości warstw mechanicznie (skalpele, gąbki Wishab); w razie konieczności metodą chemiczną i czyszczenie „na mokro”; w przypadku osłabionej spistości warstw prekonsolidacja 3% kazeiną amonową, następnie czyszczenie za pomocą kompresów z węgla lub kwaśnego węgla amonu oraz regulowanym strumieniem pary wodnej;
- podklejenie odspojonych i rozwarstwionych pobiał i warstwy malarskiej;
- utrwalenie wypraw i ewentualnych polichromii;

5. PORTALE:

- usunięcie powierzchniowych zanieczyszczeń;
- usunięcie uzupełnień i współczesnych zapraw wypełniających ubytki;
- wypełnienie ubytków w ceramicznych detalach portali;
- uzupełnienie ubytków w zaprawie spoinującej;

IV. WIĘZBA DACHOWA, DREWNIANA KONSTRUKCJA WEWNĘTRZNA I HEŁM WIEŻY:

- dezynfekcja wszystkich elementów drewnianych zaatakowanych przez liczne kolonie drewnojadów;
- przeprowadzenie dokładnych oględzin po demontażu pokrycia dachowego i deskowania wszystkich drewnianych elementów konstrukcyjnych, w szczególności górnych płaszczyzn krokwi;
- usunięcie miejsc zniszczonych, skorodowanych, porażonych grzybem, oraz elementów zakwalifikowanych do wymiany;
- uzupełnienie ubytków i brakujących elementów drewnem tego samego gatunku i o takich samych przekrojach jak oryginalne, z wykorzystaniem wykonanych wcięć i gniazd ciesielskich;
- uzupełnienie brakujących kołków w istniejących otworach połączeń elementów więzby dachowej elementami z twardego drewna dębowego lub modrzewiowego;
- demontaż obróbek blacharskich bębna i tarasu oraz deskowania hełmu wieży; przeprowadzenie dokładnych oględzin wszystkich elementów konstrukcyjnych, w szczególności miejsca styku z deskowaniem; wykonanie niezbędnych napraw, wymiany i uzupełnień elementów;
- impregnacja wszystkich drewnianych elementów trójfunkcyjnym preparatem grzybo-, owado- i ogniochronnym;

V. POKRYCIE DACHOWE, OBRÓBKI BLACHARSKIE, ELEMENTY METALOWE:

- demontaż istniejącego pokrycia dachowego z blachy miedzianej wraz z deskowaniem;

- po zakończeniu remontu więźby dachowej ułożenie pokrycia z dachówki karpiówki o grubości min. 18 mm z doformowaniem powierzchni górnej w kolorze tradycyjnym, podwójnie w „łuskę” na dachach korpusu nawowego i prezbiterium ;
- wykonanie obróbek blacharskich gzymsów, blend i okapów z blachy miedzianej o gr. 0,7 mm ze spadkiem od elewacji, kapinosami i właściwym mocowaniem obróbek w miejscach styku ze ścianami;
- wykonanie przeglądu całego systemu odprowadzenia wód opadowych z dachu, przeprowadzenie analizy skuteczności istniejącego systemu; wymiana uszkodzonych rynien i rur spustowych, wykonanie odpowiednich spadków rynien, sprawdzenie drożności przykanalików odprowadzających deszczówkę do miejskiej instalacji kanalizacji deszczowej;
- wykonanie zabiegów oczyszczających i zabezpieczających wszystkich elementów stalowych: czyszczenie nawarstwień i produktów korozji, wykonanie niezbędnych napraw ślusarskich, odtworzenie brakujących elementów (w tym pierwotnej iglicy nad wieżą i krzyża nad częścią wschodnią), zabezpieczenie preparatem zawierającym inhibitory korozji, trzykrotne pomalowanie farbą chemoutwardzalną w kolorze matowym ciemnografitowym /czarnym;

VI. KONSERWACJA WITRAŻY w OKNACH PREZBITERIUM, WYMIANA SZKLENIA OCHRONNEGO W OKNACH PREZBITERIUM I KORPUSU NAWOWEGO:

1. Postawienie rusztowań od strony zewnętrznej;
2. Wykonanie dokumentacji fotograficznej przed demontażem;
3. Demontaż starego szklenia ochronnego z szyb szklarniowych, ręczne odkuwanie zaprawy, uwalnianie szyb wraz z ramami i teownikami stalowymi;
4. Oznakowanie kwater witrażowych przed demontażem zgodnie z systemem opracowanym przez Corpus Vitrearum Medii Aewi International.
5. Zabezpieczenie okien płytami od strony wewnętrznej na czas demontażu witraży i wykonania szklenia w celu odseparowania wnętrza świątyni od pyłu i resztek luźnej zaprawy;
6. Zabezpieczenie spękanych szkielec przez naklejenie taśm klejących w celu zachowania każdego fragmentu;
7. Stopniowe wyciąganie witraży z ceglanych laskowań: wykuwanie ręczne zaprawy brzegowej, usuwanie kitu z lasz i płaskowników konstrukcyjnych, uwalnianie lasz, wiatrownic oraz zabezpieczenie ich do transportu;
8. Wzmocnienie zabytkowych laskowań przez skręcenie na całej szerokości drewnianymi belkami 10/10 cm, na 1/3 i 2/3 wysokości okien;
9. Oczyszczenie mechaniczne wszystkich elementów metalowych takich jak płaskowniki konstrukcyjne, lasze, wiatrownice, zabezpieczenie elementów, pokrycie dwukrotnie podkładem antykorozyjnym oraz dwukrotnie farbą lakową;
10. W razie konieczności wykonanie nowych elementów metalowych niezbędnych do montażu witraży po konserwacji;
11. Wykonanie konstrukcji nośnej szklenia ochronnego;
12. Uzupelnienie ubytków kształtek i fugi zgodnie z programem prac konserwatorskich opisanym powyżej w punktach III.2,3,4: „Ściany ceglane”, „Tynki historyczne”, „Pobiałe i opracowania malarskie na tynkach”;

13. Transport witraży do pracowni;
14. Wykonanie dokumentacji fotograficznej witraży po demontażu;
15. Wykręcenie wiatrownic z drucików;
16. Usunięcie zdegradowanych i utlenionych profili ołowianych nie spełniających już swojej funkcji nośnej; w miarę możliwości naprawa siatki ołowianej;
17. Oczyszczenie oryginalnych kwater: na sucho miękkimi pędzelkami, gąbkami i skalpelami z pozostałości starego kitu szklarskiego; mycie szkielek w naturalnych kąpielach wodnych z dodatkiem fosforanu sodu od 5%-10% (w zależności od stanu zabrudzenia; płukanie w wodzie, odtłuszczenie rozpuszczalnikami organicznymi, suszenie;
18. Klejenie pękniętych szkielek akrylowym klejem utwardzanym promieniami UV; uzupełnienie większych szczelin i ubytków powierzchniowych dwuskładnikową żywicą epoksydową;
19. Uzupełnianie ubytków;
20. Dorabianie brakujących elementów z warstwami malarskimi z zastosowaniem farb ceramicznych wypalanych w temp. 620°C;
21. Uszczelnianie obu stron witraży płynnym kitem, doczyszczanie drobnymi trocinami;
22. Ewentualne uzupełnianie ubytków warstw malarskich na zimno w obrębie szkielek oryginalnych farbami na bazie pigmentów i barwników ze spoiwem akrylowym 5-10% paraloidu B-72 w rozpuszczalniku organicznym;
23. Przymocowanie odnowionych lub nowych wiatrownic na dawne miejsca przy pomocy miedzianych drucików;
24. Transport witraży z pracowni na teren kościoła;
25. Zdjęcie płyt zabezpieczających;
26. Mocowanie kątownika aluminiowego 15/15/1,5 w kolorze czarny mat wzdłuż laskowań, montaż kwater witrażowych od strony wewnętrznej kościoła na wcześniej przygotowanej konstrukcji zachowując dystans od szklenia zewnętrznego 5-7 cm w celu uzyskania dylatacji wentylacyjnej; dociśnięcie kwater laszami aluminiowymi w kolorze czarny mat, dokręcenie nakrętkami; montaż na sucho bez uszczelniaczy;
27. Montaż wiatrownic aluminiowych $\varnothing 8$ mm malowanych proszkowo w kolorze czarny mat.

VII. REMONT INSTALACJI ODGROMOWEJ:

- demontaż istniejącej instalacji odgromowej;
- wykonanie nowej instalacji odgromowej z uziemieniem (nowy uziom pionowy Galmar 2x1,5 m przy każdym złączu).

VIII. WYKONANIE INSTALACJI SYGNALIZACJI POŻARU I SYSTEMU SYGNALIZACJI WŁAMAŃ

- wykonanie instalacji przewodowej i montaż urządzeń systemu sygnalizacji pożarowej w miejscach uzgodnionych z kierownikiem prac konserwatorskich;
- wykonanie instalacji przewodowej i montaż urządzeń systemu sygnalizacji włamaniowej w miejscach uzgodnionych z kierownikiem prac konserwatorskich.

IX. PRZEPROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH W KAPLICY PD.-WSCH. I ZAKRYSTII w oparciu o wyniki badań architektonicznych i konserwatorskich oraz program prac konserwatorskich uzgodniony przez ZWKZ.

Termin ważności niniejszego pozwolenia określa się do dnia: 31 grudnia 2030 r.

Jednocześnie nakłada się warunki polegające na obowiązku:

1. **niezwłocznego zawiadomienia** Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu działań badawczych,
2. **zawiadomienia** Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia działań objętych niniejszym pozwoleniem,
3. **prowadzenia interwencyjnych badań archeologicznych podczas prowadzenia robót ziemnych na podstawie odrębnej decyzji ZWKZ;**
4. **przestrzegania zaleceń archeologiczno-konserwatorskich** wydawanych przez wykonawcę badań archeologicznych co do sposobu prowadzenia prac ziemnych;
5. **prowadzenie robót ziemnych z maksymalnym poszanowaniem miejsca - dawnego cmentarza przykościelnego.**
6. **Komisijnego ustalenia ostatecznego zakresu prac w oparciu o wyniki badań architektonicznych i konserwatorskich, z udziałem przedstawiciela urzędu konserwatorskiego; uzgodnienia z ZWKZ programu prac konserwatorskich dla wnętrza kaplicy pd.-zach. i zakrystii.**
7. **Opracowania i uzgodnienia z ZWKZ projektu demontażu anten i urządzeń telefonii komórkowych z wieży kościoła oraz ich rozmieszczenia na czas prowadzonych prac remontowych a także po ich zakończeniu;**
8. **Opracowania i uzgodnienia z ZWKZ projektu przywrócenia pierwotnej formy zwieńczenia iglicy wieży oraz krzyża nad częścią wschodnią korpusu nawowego na podstawie materiałów ikonograficznych;**
9. **Prowadzenie przez okres minimum 5 lat badań przemieszczeń statycznych ścian w miejscach pomiarów z lat 1988-1990;**
10. **Kierowania i nadzorowania** badaniami architektonicznymi, badaniami i pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi, oraz robotami budowlanymi, **przez osoby posiadające kwalifikacje i doświadczenie zawodowe** określone w art. 37a,c, d ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.);
11. **Przekazania** Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Szczecinie Delegatura w Koszalinie danych tych osób, **nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia** badań architektonicznych, badań i prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, a w toku tych prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osób o których mowa w punkcie 10, w tym:
- imion, nazwisk, i adresu osób wymienionych w punkcie 10;

- dokumentów potwierdzających spełnianie przez te osoby wymagań o których mowa w art. 37a,c, d ustawy;
 - oświadczeń osób o których mowa w punkcie 10, o przyjęciu przez te osoby obowiązku kierowania badaniami architektonicznymi, badaniami i pracami konserwatorskimi i restauratorskimi, albo kierowania robotami budowlanymi i wykonywania nadzoru inwestorskiego.
9. **Dokonywania odbiorów częściowych i końcowego** wykonanych badań i prac konserwatorskich i restauratorskich oraz robót budowlanych w uzgodnionym terminie z udziałem przedstawiciela Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
 10. **Prowadzenia dokumentacji** z przebiegu wskazanych w pozwoleniu badań oraz opracowania wyników tych badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazania dokumentacji wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy po zakończeniu tych badań.

Uzasadnienie

Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie, gm. m. Darłowo, pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie, jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-724 (dawniej: 74) decyzją z dnia 23.05.1955 r. Ratusz przy Rynku w Darłowie jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-730 (dawniej: 92) decyzją z dnia 25.05.1955 r. Ponadto, kościół jest otoczony dawnym cmentarzem przykościelnym (działka nr 360, obręb 0010 Darłowo), i położony wraz z ratuszem na obszarze śródmieścia miasta Darłowa, wpisanego do rejestru zabytków pod nr 204 decyzją z dnia 22 września 1959 r. „wraz ze wszystkimi obiektami zabytkowymi leżącymi na jego terenie oraz otaczającym je pasem zieleni”.

W związku z art. 36 ust. 1 pkt 1, 3, 4, 10 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, o której mowa wyżej, prowadzenie badań architektonicznych, badań i prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, umieszczanie urządzeń technicznych na zabytku i na obszarze zabytku wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wnioskodawca – Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie, reprezentowana przez o. Wiesława Przybysza – Proboszcza Parafii, wystąpił z wnioskiem z dnia 06.09.2023 r. (data wpływu 06.09.2023 r.) o wydanie pozwolenia na wydania pozwolenia na prowadzenie badań i prac konserwatorskich, badań architektonicznych, prac restauratorskich, robót budowlanych oraz umieszczeniu urządzeń technicznych na zabytku: kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. Franciszkańskiej 4 w Darłowie wpisany do rejestru zabytków pod nr A-724 (dawniej: 74) decyzją z dnia 23.05.1955 r., działka nr 360 obr. 0010 Darłowo położona na obszarze śródmieścia Miasta Darłowo wpisane do rejestru zabytków pod nr 204 decyzją z dnia 22.09.1959 r.. Do wniosku zostało dołączone oświadczenie o posiadaniu tytułu prawnego do korzystania z zabytku, dwa egzemplarze Projektu architektoniczno-budowlanego w 7 tomach każdy oraz potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej za wydanie pozwolenia.

Po dokonaniu analizy materiałów dotyczących przedmiotowego zabytku, w tym załączonych do wniosku dokumentów stwierdza się, że wniosek spełnia wymogi określone przepisami prawa i upoważnia do wydania pozwolenia na przeprowadzenie w/w robót.

Podczas przeprowadzonych wizji lokalnych stwierdzono, że kościół znajduje się w złym stanie zachowania. Na wszystkich ścianach kościoła stwierdzono liczne zarysowania i pęknięcia, świadczące o nierównomiernym osiadaniu fundamentów. Pęknięcia na ścianach wieży przechodzą przez całą grubość ścian i charakteryzują się dużym rozwarciem (10 cm); zarysowania na ścianach korpusu nawowego u dołu włoskowate, powiększają rozwarcie wraz z wysokością ku górze. W obszarze zamurowanego otworu okiennego na ścianie południowej przy wieży, widoczne zarysowanie oraz przemieszczenie fragmentu ściany oraz profilowanego oboknia. Ponadto widoczne liczne zarysowania w osiach otworów okiennych i blend. W złym stanie znajduje się lico zewnętrzne ścian murowanych z cegły w wątku wedyjskim, polskim i mieszanym na zaprawie wapiennej. Stwierdzono dezintegrację i ubytki spoinowania, uszkodzenia i destrukcję cegieł (zwłaszcza w górnych partiach wieży), skażenie mikrobiologiczne. Ściany porastają glony i porosty, miejscowo zieleń wysoka. Stwierdzono obecność grzyba domowego właściwego. Liczne zarysowania i pęknięcia stwierdzono na sklepieniach; stan sklepienia nad zakrystią od strony północnej został oceniony jako zły. Więźba dachowa w stanie złym, porażona przez drewnojady i grzyby, z silną destrukcją belek w strefach oparcia. W bardzo złym stanie znajduje się konstrukcja latarni wieńczącej wieżę, porażona przez grzyby, silnie zawilgocona, z rozluźnionymi węzłami ciesielskimi, mogąca stanowić zagrożenie podczas silnych wiatrów. Pokrycie dachowe z blachy miedzianej w wielu miejscach nieszczelne, powodujące zamakanie i zawilgocenie więźby dachowej i sklepień. Okno witrażowe w elewacji zachodniej wieży z licznymi brakami w szkleniu i ołowiu, zagrażające bezpieczeństwu, tymczasowo zabezpieczone. Instalacja elektryczna w stanie złym, wymaga wymiany. Brak instalacji SSW i SSP. Na podstawie przeprowadzonych oględzin zostały wydane zalecenia konserwatorskie pismem ZWKZ znak ZN.K.5183.15.2022.KB z dnia 26.01.2023 r.

W związku z prowadzeniem wykopów liniowych przez teren dawnego cmentarza przykościelnego, w niniejszym pozwoleniu nałożono obowiązek prowadzenia interwencyjnych badań archeologicznych przy wykonywaniu robót ziemnych, przestrzegania zaleceń archeologiczno-konserwatorskich wydawanych przez wykonawcę badań archeologicznych co do sposobu prowadzenia prac ziemnych oraz prowadzenie robót ziemnych z maksymalnym poszanowaniem miejsca - dawnego cmentarza przykościelnego. Prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich powinno być poprzedzone wykonaniem uzupełniających badań architektonicznych i konserwatorskich. Prowadzenie robót przy latarni wieńczącej wieżę powinno być poprzedzone opracowaniem uzgodnionego z ZWKZ projektu demontażu i rozmieszczenia na czas remontu urządzeń telefonii komórkowych użytkujących wieżę, a także opracowania wspólnego dla wszystkich operatorów telefonii komórkowych projektu umieszczenia urządzeń po remoncie. Podczas prowadzeniu robót zalecono przywrócenie pierwotnej formy iglicy wieży oraz krzyża nad częścią wschodnią korpusu nawowego. Z uwagi na zły stan murów, w nawiązaniu do wydanych zaleceń w niniejszym pozwoleniu nałożono obowiązek prowadzenie przez okres minimum 5 lat badań przemieszczeń statycznych ścian w miejscach pomiarów z lat 1988-1990.

Wobec spełnienia wymogów określonych przepisami prawa, należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

Niniejsze pozwolenie nie zwalnia od obowiązku uzyskania pozwolenia lub dokonania zgłoszenia w przypadkach przewidzianych Prawem budowlanym i innymi przepisami, oraz od uzyskania pozwolenia na przeprowadzenie badań archeologicznych towarzyszących

robotom budowlanym objętymi wnioskiem. Ponadto, zgodnie z art. 47 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione, w razie ujawnienia nowych faktów i okoliczności, mogących doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

Zgodnie z art. 37c w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami „robotami budowlanymi kieruje albo nadzór inwestorski wykonuje, przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru osoba, która posiada uprawnienia budowlane określone przepisami Prawa budowlanego oraz która przez co najmniej 18 miesięcy brała udział w robotach budowlanych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury”.

Pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru - zgodnie z art. 37a wyżej przywołanej Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - kieruje osoba, która „ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich, przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1 tejże ustawy.

W dziedzinach nieobjętych programem studiów wyższych, o których mowa wyżej, pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która posiada:

1) świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub 2) dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie – oraz która przez co najmniej 4 lata brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1. Powyższe przepisy stosuje się również do osób, które samodzielnie wykonują prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub badania konserwatorskie, prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru.”

Standardy dokumentacji z prac konserwatorskich zostały określone w załączniku do rozporządzenia MKiDN z dnia 02 sierpnia 2018 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 81).

Zgodnie z art. 37c w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami „Robotami budowlanymi kieruje albo nadzór inwestorski wykonuje, przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru osoba, która posiada uprawnienia budowlane określone przepisami Prawa budowlanego oraz która przez co najmniej 18 miesięcy brała udział w robotach budowlanych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury.”

Zgodnie z art. 37d. 1. „Badaniami architektonicznymi zabytków wpisanych do rejestru kieruje osoba, która:

1) ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku architektura lub architektura i urbanistyka, lub

2) ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, których program obejmował zajęcia lub grupy zajęć umożliwiające nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia badań architektonicznych w wymiarze co najmniej 60 godzin lub którym przypisano co najmniej 6 punktów ECTS, lub

3) ukończyła studia podyplomowe w zakresie prowadzenia badań architektonicznych – oraz która po ukończeniu tych studiów przez co najmniej 6 miesięcy brała udział w badaniach architektonicznych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru lub inwentarza muzeum będącego instytucją kultury.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują badania architektoniczne zabytków wpisanych do rejestru.”

W przypadku niedopełnienia warunków nałożonych w niniejszym pozwoleniu tut. organ stwierdza wygaśnięcie decyzji, w trybie przewidzianym w § 162 ust. 1 pkt 2 Kpa.

Od niniejszej decyzji służy Stronom odwołanie złożone do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa) za pośrednictwem Kierownika Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie Delegatura w Koszalinie (ul. Zwycięstwa 125, 75-602 Koszalin), złożone w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia ZWKZ oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania.

Z up. ZACHODNIOPOMORSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury w Koszalinie

mgr Dorota Raczkowska

Załączniki:

1. „Projekt architektoniczno-budowlany. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego.” – 1 egz.
2. „Program prac konserwatorskich. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego” – 1 egz.;
3. „Program prac konserwatorsko-restauratorskich przy witrażach kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Nazwa zamierzenia inwestycyjnego: Remont Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, ul. Franciszkańska 4. Pozostałe dane adresowe: Nazwa jednostki ewidencyjnej: 321301_1.0010.360 Nazwa i numer obrębu ewidencyjnego: 321301_4.0010 Darłowo Numer działki

ewidencyjnej: 360. Kategoria obiektu budowlanego: Kategoria X. Rodzaj obiektu budowlanego: Budynek kultu religijnego” – 1 egz.;

4. „Projekt techniczny. Remont instalacji odgromowej. Kategoria obiektu budowlanego: X. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Adres: Darłowo, ul. Franciszkańska, dz. nr 360 obr. 0010. Branża: Elektryczna.” – 1 egz.
5. „Projekt techniczny Wykonania instalacji sygnalizacji pożaru i systemu sygnalizacji włamań w budynku kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie. Rejestr zabytków: decyzja A-724 z dnia 23 maja 1955 r. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej. Adres: 76-150 Darłowo, dz. nr 360, obr. 0010 Darłowo” – 1 egz.
6. „Badania architektoniczne Kościoła pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie woj. zachodniopomorskie” – 1 egz;
7. „Opinia geotechniczna dotycząca warunków posadowienia obiektów budowlanych. Obiekt: Kościół parafialny pw. Matki Bożej Częstochowskiej, ul. Franciszkańska 4, 76-150 Darłowo (dz. nr 360 – obręb Darłowo) – remont i konserwacja. Miejscowość: Darłowo. Gmina: Darłowo. Powiat: sławieński. Województwo: zachodniopomorskie.” – 1 egz.

Otrzymują (z załącznikami):

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Darłowie, ul. Franciszkańska 4, 76-150 Darłowo
2. a/a

Do wiadomości (bez załączników):

1. Diecezjalny Konserwator Zabytków Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, Kuria Biskupia Koszalińsko – Kołobrzeska, ul. Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 25, 75-062 Koszalin
2. Starostwo Powiatowe w Sławnie, ul. Sempołowskiej 21, 76-100 Sławno

Potwierdza się uiszczenie opłaty skarbowej zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. c Ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2142 ze zm.) w wysokości 82,00 zł (słownie: osiemdziesiąt dwa złote) określonej w części III pkt 44 ust. 2 załącznika do tej Ustawy - potwierdzenie wpłaty dołączono do akt sprawy.

Krystyna Bastowska – główny specjalista ds. architektury